

Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä HSL
PL 100
00077 HSL

Viite Lausuntopyyntö 30.9.2025, asianumero 194/08.00.00.01/2025

SOVA-lain mukainen lausunto Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmasta

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmaan 28.11.2025 mennessä. Valmistettava Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma toimii myös ns. kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmana (Sustainable Urban Mobility Plan eli SUMP) uuden EU-asetuksen edellytysten täyttämiseksi.

Suunnitelma on seudun lakisääteinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja sitä koskee viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005) ja asetuksessa (347/2005) tarkoitettu velvoite laatia suunnitelmasta ympäristöarviointi. SOVA-asetuksen 5 §:n mukaan suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on kuultava ympäristöselostuksessa annettavien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta. Tämä lausunto on SOVA-asetuksen 5 §:n tarkoittama kuuleminen.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma on MAL-sopimuskautta 2028–2039 varten päivitettävän MAL-suunnitelman liite ja sovitetaan yhteen sen kanssa. MAL-2027 -suunnitelma laaditaan aiempaa strategisempaan ja tiiviimpään. Lakisääteinen SOVA-arviointi tehdään vain liikennejärjestelmäsuunnitelmasta. ELY-keskus pitää huolestuttavana, että maankäytön ja asumisen asiat käsitellään eriaikaisesti ja yleispiirteisemmin kuin liikenteeseen liittyvät asiat. Liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutuksia arvioidaan arviointiohjelman mukaan alkuvaiheessa edellisen MAL-suunnitelman väestö- ja työpaikkatietoihin pohjautuen. Tämä tarkoittaa sitä, että ensimmäisen vaikutusten arviointikierroksen tulokset eivät todennäköisesti kerro laadittavan MAL-suunnitelman maankäyttöön perustuvista vaikutuksista. Tällöin on haasteellisempaa arvioida sitä, minkälaisia muutoksia tekeillä olevan liikennejärjestelmäsuunnitelman

sisältöön tulisi tehdä, jotta lopputulos vastaisi mahdollisimman hyvin asetettuihin tavoitteisiin.

Aiempien MAL-kierrosten arvioinnin iteroivaa suunnitteluprosessia ja siihen liittyvää vaikutusten arviointia on pidetty hyvänä ja sitä pyritään jatkamaan. Arviointiohjelman mukaan arviointia jatketaan vastaavaan tapaan kuin aiemmilla MAL-kierroksilla. Arviointia tehdään eri vaiheissa suunnitelman laatimista ja arviointietoa hyödynnetään myös suunnitelmaa muodostettaessa. Arviointiohjelmassa on edellisen MAL-kierroksen lausuntojen ja jälkiarvioinnin perusteella esitetty kehittämistavoitteita vaikutusten arviointia varten. ELY-keskus pitää tarkennettuja tavoitteita hyvinä.

Arviointiohjelmassa todetaan, että MAL 2023 -vaikutusten arvioinnin teemakohtaisista tarkasteluista valitaan tälle arviointikierrokselle mukaan liikennejärjestelmäsuunnitelman kannalta olennaiset tarkastelut, joita tarvittaessa jatkokehitetään. Jää epäselväksi, mitä teemakohtaisia tarkasteluja on tarkoitus toteuttaa. Tämän myötä on haastavaa arvioida tarkastelun riittävyttä tai osuvuutta.

ELY-keskus muistuttaa, että merkittävä osa vaikutusten arviointia on arvioitavien asioiden, menetelmien ja tarkasteluiden auki kirjoittaminen. Arviointia ohjelmoitaessa tulisi jo esittää melko tarkasti, minkälaisia tarkasteluja ja selvityksiä on tarkoitus tehdä arvioinnin tueksi. Vaikka tehtäisiin tismalleen samat tarkastelut kuin aiemmassa vaiheessa, tämä tulisi kuvata arviointiohjelmassa niin kuin nämä tehtäisiin ensimmäistä kertaa.

Ilmastovaikutusten osalta arviointisuunnitelmassa on tunnistettu hyvin suunnitelman mahdollisuuksia ja sekä myös rajoitteita päästöjen vähentämiseksi. Arvioinnissa on erityisen tärkeää esittää selkeästi, miten suunnitelman toimenpiteet vastaavat asetettuihin päästövähennystavoitteisiin, joihin ei nykyisillä toimilla päästä. Ilmastovaikutusten huomiointi suunnitelmassa on erityisen tärkeää, sillä liikenteen päästömuutokset ovat hitaita ja sektori on jo jäljessä asetetuista sitovista päästövähennystavoitteista. Kuten suunnitelmassa todetaan, liikenteen CO₂-päästöille on tarkoituksenmukaista asettaa määrälliset tavoitteet ja mittarit, perustuen asetettuihin päästövähennystavoitteisiin.

ELY-keskus katsoo, että vaikutusten arvioinnissa tulee myös tunnistaa liikennejärjestelmän kannalta kriittiset suunnittelulementit kuten raideliikenteen varikot. Samoin mahdolliset raideliikenteen uusien joukkoliikenteen liikennöintiyhteyksien vaikutukset on syytä selvittää huolella.

Arviointiohjelma toistaa aiempien MAL-suunnitelmakierroksien hyvää suunnittelun ja vaikutusten rullaavan arvioinnin perinnettä. SUMPin myötä mukaan tuotu laajennettu vuorovaikutus ja viestintä on SOVA-lainsäädännön suunnastakin tarkasteltuna erinomainen lisä seudun

liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaan ja vaikutusten arviointiin. Kansalaispaneelimenetelmä on arvokas lisä sosiaalisten vaikutusten arvioinnin tueksi.

Valtion aluehallintouudistuksen myötä ELY-keskuksen SOVA-lain mukaiset tehtävät siirtyvät Lupa- ja valvontavirastoon vuoden 2026 alusta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Engström ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Tuomas Autere.

Tämä asiakirja UUELY/4381/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/4381/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Engström Annukka 28.11.2025 14:52

Ratkaisija Autere Tuomas 28.11.2025 14:53